

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KAUNO APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2024 m. vasario 12 d. Nr. 21RE1- (AG1-339/12-2023)

Kaunas

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Lionelos Gelmanienės, Dariaus Saveikio (pranešėjas) ir Karines Zavgorodnajos (posėdžio pirmininkė),

Sekretoriaujant J.D.,

dalyvaujant pareiškėjams G.L. ir J.L.,

dalyvaujant atsakovo Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos atstovei J. K.,

viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka, surengtame nuotoliniu būdu naudojant Microsoft Teams programinę įrangą, išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjų G. L. ir J. L. 2023 m. gruodžio 27 d. skundą atsakovui Aplinkos apsaugos departamentui prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Kauno valdybos Alytaus aplinkos apsaugos skyriaus 2023-11-28 rašto Nr. AD5-26262 panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėjai G. L. ir J. L. kreipėsi į Komisiją su 2023 m. gruodžio 27 d. skundu prašydami „1. panaikinti Atsakovo priimtą 2023 m. lapkričio 28 d. sprendimą Nr. AD5-26262; 2. įpareigoti Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos per nustatytą laiką pakartotinai išnagrinėti Pareiškėjų 2023 m. lapkričio 5 d. Pranešimą „Dėl galimo pažeidimo“ visa apimtimi, įvertinti Pranešime nurodytas aplinkybes bei Pareiškėjų pateiktus faktinius duomenis ir įrodymus, atlikti tyrimą pagal LR teisės aktų reikalavimus ir priimti LR teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą; 3. įpareigoti Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos Pareiškėjų 2023 m. lapkričio 5 d. Pranešimą „Dėl galimo pažeidimo“ pakartotinai tirti / nagrinėti pavesti ne Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Kauno valdybos pareigūnams, bet kitos valdybos (padalinio) pareigūnams; 4. įpareigoti Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos (duomenys neskelbtini), žemės sklypo savininkams LR įstatymų nustatyta tvarka taikyti sankcijas; 5. įpareigoti Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos, jog priimtų LR teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą dėl (duomenys neskelbtini), žemės sklypo savininkų padaryto dar kito galimai LR teisės aktų pažeidimo – ne mažiau kaip 5 metrų atstumo neišlaikymo nuo savo vandens telkinio (kūdras) kranto linijos iki gretimo žemės sklypo (duomenys neskelbtini), nes taip pat palikta tik apie 1-1,5 metro atstumas, pažeidžiant LR teisės aktų reikalavimus“.

Komisija 2024-01-02 sprendimu Nr. 21RE1-1(AG1-339/12-2023) atsisakė priimti pareiškėjų G. L. ir J. L. 2023 m. gruodžio 27 d. skundo 3-5 reikalavimus: „įpareigoti Aplinkos apsaugos departamentą prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Pareiškėjų 2023 m. lapkričio 5 d. Pranešimą „Dėl galimo pažeidimo“ pakartotinai tirti ar nagrinėti pavesti ne Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Kauno valdybos pareigūnams, bet kitos valdybos (padalinio) pareigūnams; įpareigoti Aplinkos apsaugos departamentą prie Lietuvos Respublikos aplinkos

ministerijos (duomenys neskelbtini), žemės sklypo savininkams LR įstatymų nustatyta tvarka taikyti sankcijas ir įpareigoti Aplinkos apsaugos departamentą prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, jog priimtų LR teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą dėl (duomenys neskelbtini), žemės sklypo savininkų padaryto dar kito galimai LR teisės aktų pažeidimo – ne mažiau kaip 5 metrų atstumo neišlaikymo nuo savo vandens telkinio (kūdro) kranto linijos iki gretimo žemės sklypo (duomenys neskelbtini), nes taip pat palikta tik apie 1-1,5 metro atstumas, pažeidžiant LR teisės aktų reikalavimus, kaip nepriskirtinus Lietuvos administracinių ginčų komisijos kompetencijai“.

Komisijoje buvo priimti nagrinėti pareiškėjų 2023 m. gruodžio 27 d. skundo 1 ir 2 reikalavimai.

Skunde pareiškėjai nurodė, kad 2023-11-05 elektroniniu paštu kreipėsi į Aplinkos apsaugos departamentą prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – ir Departamentas), pateikdami Pranešimą „Dėl galimo pažeidimo“ (toliau – Pranešimas). Su atsakovo 2023-11-28 sprendimu Nr. AD5-26262 (toliau – Skundžiamas sprendimas) visiškai nesutinka, nes, pareiškėjų vertinimu, atsakovo pareigūnų tyrimas buvo atliktas neobjektyviai ir šališkai, todėl netinkamai ištyrus įrodymus ir faktines aplinkybes buvo padaryti klaidingi vertinimai bei išvados, o pareiškėjų interesų pažeidimas tęsiasi iki šiol. Pareiškėjų nuomone, Skundžiamas sprendimas yra nemotyvuotas ir nepagrįstas jokiais LR teisės aktais arba LR teisės aktų nuostatomis manipuliuojama galimų pažeidėjų naudai. Pareiškėjų pateikti faktiniai duomenys bei nurodytos aplinkybės privalėjo būti įvertintos ir išsiaiškinta, ar yra pagrindas duoti galimiems pažeidėjams privalomą nurodymą pašalinti pažeidimus. Jeigu atsakovo pareigūnams kilo abejonių įrodymų tyrimo metu, jie privalėjo pagal savo kompetenciją ir kvalifikaciją imtis priemonių tuos prieštaravimus pašalinti. Atsakovo pareigūnai Pareiškėjų pranešimą įvertino pernelyg atmestinais ir formaliais.

Nurodė, kad atsakovo pareigūnai tinkamai neįvertino visų Pranešime nurodytų faktinių aplinkybių ir neobjektyviai atliko galimo aplinkos apsaugą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimo tyrimą, kas galėjo sąlygoti ir atsakomybės neišvengiamumo principo pažeidimą.

Paaiškino, kad pareiškėjų Pranešimas savo turiniu iš esmės buvo atsakovui pateiktas skundas. Atsakovas, gavęs Pranešimą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau - VAI) nuostatomis, turėjo pradėti administracinę procedūrą ir ją užbaigus priimti sprendimą, atitinkantį VAI 10 straipsnyje nustatytus reikalavimus. Tačiau atsakovo pareigūnai nevykdė ar netinkamai vykdė pareigybių aprašyme pavestas funkcijas. Atsakovo pareigūnai nepradėjo administracinės teisenos pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą (toliau – ANK), netaikė administracinės atsakomybės pažeidėjams, pranešėjų nepripažino nukentėjusiais pagal ANK 575 str. 1 d., 578 str.

Atkreipė dėmesį, kad atsakovo pareigūnai 2023-11-07 Apžiūros akte Nr. TVR-8683 užfiksavo faktines aplinkybes, jog nepratekamas dirbtinis vandens telkinys sklype (duomenys neskelbtini) įrengtas (iškastas) nesilaikant Nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo aplinkosaugos ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012-07-12 įsakymu Nr. D1-590/3D-583 „Dėl nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo aplinkosaugos ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas) reikalavimų. Tyrimas tęsiamas. Atsakovo pareigūnų parengtose Foto lentelėse Nr. 1, 2, 3, 4, 5 irgi užfiksuotos faktinės aplinkybės, kad (duomenys neskelbtini), nepratekamas vandens telkinys, kuris įrengtas nesilaikant reikalavimų. Pareiškėjų vertinimu, (duomenys neskelbtini) žemės sklypo savininkų padaryta veika turėjo objektyvių požymių, jog jie padarė administracinį nusižengimą. Atsakovo pareigūnai tyrimo veiksmų eigą ir rezultatus fiksavo (ANK 594 str.), todėl faktiškai administracinio nusižengimo teiseną buvo pradėta. Tačiau vėliau atsakovo pareigūnai, pareiškėjų nuomone, elgėsi aplaidžiai, tyrimo nevykdė, vilkino laiką, administracinių nusižengimo protokolo galimiems pažeidėjams nesurašė, nors pareiškėjams buvo padaryta neturtinė žala, o interesų pažeidimas tęsiasi iki šiol. Pareiškėjų vertinimu, jei atsakovo pareigūnai vykdė administracinio nusižengimo teiseną, bet nustatė, jog padaryta veika neturi administracinio nusižengimo požymių, tai privalėjo priimti motyvuotą ir pagrįstą nutarimą nutraukti administracinio nusižengimo teiseną bei atsisakyti pripažinti

pareiškėjus nukentėjusiais, nors pranešėjai Pranešime buvo nurodę, jog patyrė neturtinę ir ateityje patirs turtinę žalą dėl įvykdyto pažeidimo pasekmių.

Pareiškėjai nesutinka su Skundžiamame sprendime padaryta išvada, kad nėra nustatyta Aprašo pažeidimų, nes jau nuo 2012 m. iki šiol yra įtvirtinta, galiojanti ir niekada nebuvo nepakeista teisinė norma – 5 metrai nuo paviršinio vandens telkinio (kūdras) kranto linijos iki gretimo žemės sklypo ribos, jeigu nėra to gretimo žemės sklypo savininko rašytinio sutikimo (Vilniaus rajono apylinkės teismo nutartis administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. II-1-269/2016).

Pareiškėjai atkreipė dėmesį į jų vertinimu skundai nagrinėti reikšmės turinčius faktus, aplinkybes ir tai patvirtinančius įrodymus: 1. Interneto svetainėje www.geoportal.lt duomenų bazėje, kuri viešai prieinama, pateikiami duomenys siekia net 1995 metus. (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypų lokaciją pagal pateiktus ortofoto vaizdus nurodyta: 1995-1999 m., 2005-2006 m., 2009-2010 m., 2012-2013 m., 2015-2017 m., 2018-2020 m., 2021-2023 vaizduose. Jokios kūdras nurodytu periodu (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype nėra, tačiau atsakovo pareigūnai šiais duomenimis nesinaudojo. Atsakovo pareigūnai nesinaudojo ir VĮ Registrų centro kadastro žemėlapiuose esančia informacija apie žemės sklypų (*duomenys neskelbtini*), planus, pvz. 2005-2021 m. laikotarpiu, arba bent jau 2012-2021 m. laikotarpiu; 2. (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai manipuliavo duomenimis ir faktais, o būtent atsakovo pareigūnams pateikė tikrovės neatitinkančius duomenis (Tyrimo medžiaga, pdf dokumento psl. 42, 44) – 2012-07-12 vaizdas (*duomenys neskelbtini*), iš „Google street“ sistemos. Tačiau šiame vaizde tolimoje matomas vandens ruoželis – iš tikrųjų yra kūdras (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype, tik su siauru ruožu (apie 2 metrai), patekusių į (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypą, vaizdas. Bet nėra jokio pagrindo teigti, jog kūdra 2012 m. egzistavo (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype. Tokia pati faktinė situacija yra užfiksuota ir pareiškėjų atsakovo pareigūnams 2023-11-08 pateiktose 2017-03-11 fotonuotraukose (Tyrimo medžiaga, pdf dokumento psl. 36), kur tolimajame vaizdo gale matosi kūdras dalis, tačiau faktiškai ji buvo (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype, bet ne (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype. Šiose 2017-03-11 fotonuotraukose taip pat matosi maždaug iki 1 metro pločio ir iki 0,5 metro gylis griovelis, kuriuo po žiemos ar po didelių liūčių išbėgdavo perteklinis vandens kiekis iš kūdras (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype (per (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo pakraštį) – link vandens išbėgimo pralaidos prie (*duomenys neskelbtini*) gatvės. Ši pralaida nuo senų laikų buvo įrengta po įvažiavimo keliu į (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypą iš (*duomenys neskelbtini*) gatvės; 3. Atsakovo turimoje Tyrimo medžiagoje (pdf dokumento psl. 16) kadastro žemėlapiu ištrauktoje iki 2021 m. net nėra pažymėtas joks vandens telkinys (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype, tačiau matosi 2 vandens telkiniai (kūdras) (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypuose; 4. Atsakovo turimoje Tyrimo medžiagoje (pdf dokumento psl. 30) kompiuterio ekrano vaizdo kopijoje iš interneto svetainės www.regia.lt iki 2023 m. taip pat nėra pažymėtas joks vandens telkinys (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype, tačiau matosi 2 vandens telkiniai (kūdras) (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypuose; 5. (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai 2023-11-10 savo Paaiškinime (Tyrimo medžiaga, pdf dokumento psl. 40-41) atsakovo pareigūnams pateikė klaidinančią informaciją, jog tariamai jų žemės sklype iškastos kūdras teisėtumą tikrino ir patvirtino Alytaus miesto savivaldybės Architektūros ir urbanistikos skyrius. Kadangi pagal LR teisės aktus kasti kūdras iki 10 arų dydžio leidimų ir derinimų nereikia, tai net nebuvo ką „tvirtinti“ šiam minėtam skyriui. Neįmanoma net taip sugalvoti, jog Alytaus miesto savivaldybės Architektūros ir urbanistikos skyrius vykdė jam nepriskirtas funkcijas ir „patvirtino“ (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkų atliktą savivalę – jų iškastą kūdrą, neišlaikius 5 metrų atstumo iki gretimo žemės sklypo ribos; 6. Tame pačiame Paaiškinime (Tyrimo medžiaga, pdf dokumento psl. 40-41) (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai išgalvotai teigė atsakovo pareigūnams, jog 2021-2023 m. savo žemės sklype kūdrą kasė (tvarkė) pagal tuo metu galiojančių teisės aktų reikalavimus. Tačiau visuotinai yra žinoma, jog net medelius ar krūmus pagal LR teisės aktus galima sodinti ne arčiau 2-3 metrų nuo kaimyninio žemės sklypo ribos. Taip pat visuotinai yra žinoma, jog paviršinio vandens telkiniai (kūdras) yra kasamos ne arčiau kaip 3-5 metrai nuo kaimyninio žemės sklypo ribos jau vien tik dėl šių esminių faktorių: draugiškos kaimynystės principo, žmonių (ypač vaikų) saugumo, krantų erozijos grėsmės, sanitarinės apsaugos zonos, ūkinės veiklos ir pan.; 7. Tame pačiame Paaiškinime (Tyrimo medžiaga, pdf dokumento psl. 41) (*duomenys neskelbtini*), žemės

sklypo savininkai prisipažino atsakovo pareigūnams, jog 2023-11-03 jie savo žemės sklype vykdė kūdros tvarkymo darbus – kasė, gilino, šlaitavo krantus, išvežiojo gruntą su technikos pagalba ir pan. Tie kūdros kasimo / tvarkymo atlikti darbai matosi pareiškėjų pateikiamose nuotraukose. Todėl ypač matyti skirtumai 2022-07-20 (po pirmo kūdros iškasimo 2021-06-11) ir 2023-12-20 (po antro kūdros kasimo ir gilinimo darbų 2023-11-03) nuotraukose, atliktose iš drono su vaizdo kamera. Akivaizdu, jog 2023-11-03 vykdant kūdros kasimo / tvarkymo darbus, kūdros forma buvo pakeista, t. y. nuo (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype pastatyto namo pamatų kūdra „atitraukta“ daugiau kaip per 3-4 metrų pločio ruožą. Pareiškėjų pridedamoje dar kitoje fotonuotraukoje (2022-09-21) – matosi, kad (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype kūdros po pirmo kūdros iškasimo (2021-06-11) kranto linija yra ne toliau kaip 2 metrai nuo statomo namo pamato, tačiau po antro kūdros kasimo ir gilinimo darbų (2023-11-03) – kūdros kranto linija jau yra toliau kaip 5-6 metrai nuo pastatyto namo pamato; 8. Iki 2021 m. gegužės mėn. labai maža dalis – apie 2 metrai vandens pločio ruožas kūdros, esančios (*duomenys neskelbtini*) pateko į (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo ribas. Tačiau (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai 2021 m. gegužės mėn. išpjovė kelis aukštus medžius, su ekskavatoriaus pagalba iškasė ir išrovė tų medžių (šie medžiai matosi 2013-04-09 nuotraukose, kur pareiškėjas kelia inkilus paukščiams) kelmus su šaknimis ir sukrovė tame (apie 2 metrų) vandens pločio ruožą, kuris pateko į (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo ribas, bei užkasė iš savo žemės sklypo iškastomis žemėmis. Tokiu būdu, kūdrą, esančią (*duomenys neskelbtini*), „sutrumpino“ bei „iškėlė“ iš žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), teritorijos. Šie faktiniai duomenys atsispindi Pareiškėjų žemės sklypo senajame 2005-07-19 geodeziniame plane, kurio kopija 2023-11-08 buvo pateikta atsakovo pareigūnams, tačiau jie šios kopijos į Tyrimo medžiagą neįdėjo ir kaip įrodymo nevertino. Bet atsakovo pareigūnai į Tyrimo medžiagą (pdf dokumento psl. 38) pridėjo (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkų senesnę geodezinį žemės sklypo planą, kuriame akivaizdžiai matosi faktinė padėtis iki 2021 m. vasaros, t. y., kad (*duomenys neskelbtini*), kūdros nedidelė dalis (apie 2 metrai) patenka į (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo ribas. Tokia pati faktologinė situacija yra užfiksuota ir 2015-02-15 geodeziniame (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo plane, t. y., kad (*duomenys neskelbtini*), kūdros nedidelė dalis (apie 2 metrai) patenka į (*duomenys neskelbtini*) žemės sklypo ribas; 9. (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkų 2021-2022 m. parengtame geodeziniame plane buvo fiksuojamas kadastro duomenų pasikeitimas natūroje ir šiame žemės sklype 2021-06-11 iškasta kūdra įtrauka 2023-01-16 į Georeferencinio pagrindo kadastro duomenų registrą; 10. Pareiškėjai dėjo visas geranoriškas pastangas, sprendžiant probleminius klausimus dėl (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkų vykdomos sistemingos ir nepertraukiamos savivalės veiksmų, tačiau šie visą laiką tik žadėjo, melavo bei manipuliavo pareiškėjų gera valia ir pasitikėjimu.

Pareiškėjų vertinimu, atsakovo pareigūnai nesiaiškino / netyrė visų Tyrimui svarbių aplinkybių, dalies Tyrimo medžiagoje esančių įrodymų visiškai nevertino.

Pareiškėjai nurodė, kad 2021-04-08 L. ir R. M. nupirko žemės sklypą (*duomenys neskelbtini*). Ta teritorijos dalis, kur šiuo metu yra iškasta / įrengta kūdra (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype – nuo 2007 m. (neabejotinai net ir nuo anksčiau, nes pareiškėjai savo žemės sklypą (*duomenys neskelbtini*), pirko 2007-09-11) buvo apaugusi savaiminiais medžiais, krūmais bei žoline augalija. Interneto svetainėje www.geoportal.lt duomenų bazėje, pateiktuose duomenyse, situacija matoma net nuo 1995 metų. Iki 2021 m. jokios kūdros (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype nebuvo. Po 2021 m. gegužės mėn. (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype pašalintų aukštų medžių didelių kelmų paliktose duobėse pradėjo kauptis gruntinis vanduo, taip pat vandens pribėgo ir iš (*duomenys neskelbtini*), kūdros, nes naujai suformuotas pylimas tarp (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypų nebuvo sandarus. Šie atlikti darbai su pareiškėjais nebuvo nei derinti, nei aptarti. 2021-06-11 (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai organizavo toje vietoje, kur buvo išrauti anksčiau nupjautų aukštų medžių kelmai, paviršinio vandens telkinio (kūdros) iškasimą. Minėtos kūdros kasimo darbai atlikti su pareiškėjais nieko nederinant, negavus nei žodinio, nei rašytinio Pareiškėjų sutikimo dėl 5 metrų atstumo iki pareiškėjų žemės sklypo ribos. (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai dalį savo naujos kūdros iškasė netgi ant žemės sklypų tarp (*duomenys neskelbtini*), faktinės ribos. Ši situacija buvo užfiksuota ir puikiai matosi (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkų užsakytame ir 2021-07-05 atliktame geodeziniame sklypo plane (Tyrimo medžiaga, pdf dokumento psl. 46). 2023-11-03 (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo

savininkai dar kartą organizavo toje vietoje, kur jau buvo paviršinis vandens telkinys (kūdra) iškastas 2021-06-11, savo kūdros kasimo / tvarkymo darbus, Minėtos kūdros kranto šlaito polinkis į pareiškėjų žemės sklypo pusę buvo nukastas ir paliktas ypač status, apie 25-30 laipsnių, tačiau visai neatlikti jokie šlaito stabilizavimo darbai, todėl kritulių ir polaidžio vandens poveikis ateityje gali nulemti kranto paplovimą ir ardymą bei tokio staus šlaito eroziją, ko pasekmėje šlaitas, nes neišlaikytas 5 metrų atstumas, su pareiškėjų žemės sklype įrengta segmentine tvora ir įbetonuotais stulpais, nuvirs į minėtą kūdrą. Natūralaus teritorijos reljefo požūriu (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypas žemėja į pareiškėjų žemės sklypo pusę, bet (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai neįrengė papildomo pylimo į Pareiškėjų žemės sklypo pusę. 2023-11-03 vandens telkinio (kūdros) ribų pasikeitimą (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai sumažino į savo gyvenamojo namo pusę, t. y. iškastomis iš tvarkomos kūdros dugno žemėmis užpylė 3-4 metrų ruožą – nuo savo kūdros pusės link savo namo pamato, tokiu būdu pakeisdami savo kūdros formą iš buvusios stačiakampės į labiau apvalią. Šie atlikti kūdros „rekonstrukcijos“ darbai (būtent, kad kūdros kranto linijos / ribos iš esmės yra pakeistos) puikiai matosi iš 2022-70-20 ir 2023-12-20 fotografijų, Pareiškėjų atliktų su drono vaizdo kameros pagalba, bei iš 2022-09-21 fotonuotraukos. Todėl akivaizdu, jog 2023 m. lapkričio 3 d. (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai, atlikdami savo kūdros kasimo / tvarkymo darbus pažeidė LR Žemės įstatymo 21 str. 7 d.: bei LR Vandens įstatymo 5 str. 1, 2 d. ir 6 str. 1 d. 7 p. normas.

Taip pat pareiškėjai nurodė, kad (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai 2023-11-03 bei 2023-11-06 vykdė paviršinio vandens telkinio (kūdros) įrengimo / tvarkymo darbus, o visas iškastas žemes panaudojo savo žemės sklypo reljefo lyginimui. Lygindami savo žemės sklypą, jie paaukštino sklypo visą reljefą 50-100 cm aukščiau, negu pareiškėjų žemės sklypo reljefo aukštis, nors iki tol abiejų žemės sklypų reljefas buvo apylygis, ypač prie šių abiejų žemės sklypų ribos. Tokiu būdu, (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai atliko savo sklypo dirbtinį žemės paviršiaus paaukštinimą, tačiau pagal STR reglamento normatyvus neatliko nei teritorijos sausinimo priemonių, tuo blogindami Pareiškėjų žemės sklypo padėtį dabar ir ateityje – dėl kritulių (ypač liūčių) ir polaidžio vandens poveikio, nei inžinerinės apsaugos sistemų / priemonių, kurios užtikrintų gretimo sklypo statinių ir teritorijos apsaugą nuo patvenkimo ir užtvvinimo ir kito žalingo vandens poveikio.

Pareiškėjai prašo Komisijos atkreipti dėmesį ir atsižvelgti į šias aplinkybes: 1. Iki Aprašo patvirtinimo dėl atstumo nuo įrengiamos kūdros iki gretimo žemės sklypo ribos galiojo kitas LR teisės aktas, t. y. Statybos techninis reglamentas STR 1.01.07:2002 „Nesudėtingi (tarp jų laikini) statiniai“, kuriame buvo numatytas 3 metrų atstumas nuo įrengiamos kūdros iki gretimo žemės sklypo ribos. Nuo 2012-07-12 atstumas nuo įrengiamos kūdros iki gretimo žemės sklypo ribos padidintas ir nustatyta nauja norma – iki 5 metrų. Ir ši įtvirtinta norma niekada nebuvo pakeista; 2-5. (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai, kasdami ekskavatoriumi kūdrą 2021-06-11 bei vykdydami 2023-11-03 tos pačios kūdros įrengimo / tvarkymo darbus pažeidė: Aprašo 7 ir 11 punktuose įtvirtintas teisinis nuostatas; LR Aplinkos ministro 2001-11-07 įsakymo Nr. 540 „Dėl paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 9 str., 9.4 str. įtvirtintas teisinis nuostatas, LR „Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų“ įstatymo 99 str. ir 100 str. įtvirtintas teisinis nuostatas, t. y. neišlaikė 5 metrų atstumo nuo vandens telkinio kranto linijos iki gretimo žemės sklypo ribos, taip pat pažeidė aukščiau išvardintus LR teisės aktus bei reglamentus ir kitų asmenų atžvilgiu, t. y. (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkų atžvilgiu, nes irgi nepalikio 5 metrų atstumo nuo šio žemės sklypo ribos iki įrengtos kūdros (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype; 6. (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkų teiginiai prieštarauja www.geoportal.lt registro duomenims, kad tariamai nuo 2012 m. (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype buvo vandens telkinio (kūdros) užuomazgos. Pareiškėjų įsitikinimu, nei anuomet ten buvusi gamtinė žemės reljefo įduba, nei anuomet ten buvęs siauras griovelis visiškai nesuteikė jokios juridinės teisės 2021-2023 m. įrengti / tvarkyti ekskavatoriumi kūdrą iki 3,22 arų dydžio, pažeidžiant LR įstatymus ir reglamentus; 7. Išplėstinė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjų kolegija 2010-07-02 nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-7-230/2010, išaiškino, kad teisės aktuose nustatytų atstumų pažeidimas kvalifikuojamas kaip gretimo sklypo savininko teisių, įtvirtintų teisės aktuose, pažeidimas. Jų nesilaikyti galima tik vienu atveju – jeigu su tuo savanoriškai sutinka kaimyninio žemės sklypo savininkas, t. y. jeigu jis laisva valia atsisako tam tikros savo kaip savininko teisių

apsaugos. Atsakovo pareigūnų Tyrimo medžiagoje (kopija pdf formate, psl. 1-56) Pareiškėjų sutikimo mažinti 5 metrų atstumą nuo kūdros iki žemės sklypo ribos – nėra; 8. Pareiškėjai visiškai sutinka, kad (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai turėjo teisę įrengti / tvarkyti kūdros savo žemės sklype, bet jie privalėjo nuo (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypų ribų palikti ne mažiau 5 metrų atstumus iki savo kūdros kranto linijos arba gauti šių žemės sklypų savininkų rašytinius sutikimus mažinti atstumus. Be to, LR teisės aktuose nurodyta, kad jei yra iškastas vandens telkinys (kūdra), tai jo briauna yra kranto linija, bet ne vandens svyravimų pagal metų laikus žemės paviršiaus altitudės linija; 9. (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai savo veikla ne tik galimai pažeidė LR teisės aktus, bet pablogino ir blogins ateityje pareiškėjų žemės sklypo būklę bei infrastruktūrą. Taip pat padarė nepatogumų pareiškėjų interesams – dėl per arti kaimyninio sklypo iškastos kūdros pareiškėjų sklype kils aukštėjančio gruntinio vandens horizonto grėsmė bei padidėjęs kūdros depresijos kreivės režimas didins užmirkimo ir pelkėtumo procesą, kadangi (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai sukėlė savo žemės sklype reljefo aukštingumą; 10. Atsakovo pareigūnų atlikto Tyrimo medžiagoje, jos lapams, nėra suteikta jokia numeracija, todėl tai sudarė galimybes šių pareigūnų šališkumui, neobjektyvumui, nesąžiningumui pasireikšti. Būtent, į Tyrimo medžiagą Atsakovo pareigūnai nepridėjo Pareiškėjų 2023-11-08 pateiktų įrodymų – fononuotraukų, kurios buvo įteiktos atsakovo pareigūnui D. J. USB laikmenoje: 2013-12-07 – 2 nuotraukos; 2014 m. sausio mėn. – 1 nuotrauka; 2014 m. pavasaris – 2 nuotraukos; 2014 m. gruodžio mėn. – 3 nuotraukos; 2015-01-25 – 1 nuotrauka; 2018-03-02 – 4 nuotraukos. Taip pat atsakovo pareigūnas D. J. nepridėjo prie Tyrimo medžiagos pareiškėjų 2023-11-08 jam įteikto (*duomenys neskelbtini*), 2005-07-19 žemės sklypo plano kopijos, kur matosi situacija taip pat ir (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypų; 11. Pareiškėjai 2023-12-19 gautai iš atsakovo pareigūnų atlikto Tyrimo medžiagos kopijai (pdf formate, psl. 1-56), jos lapams – savarankiškai suteikė numeraciją pagal tų lapų eiliškumą gautoje kopijos pdf versijoje, įskaitant į numeraciją ir kopijos pdf versijoje pridėtus tuščius / baltus lapus; 12. Šiuo metu vandens telkinys (kūdra) kaimyniniame (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype iškasta ir kūdros kranto linijos (briaunos) atstumas iki pareiškėjų žemės sklypo ribos net nesiekia dviejų metrų, t. y. palikta tik 0,7–1,3 metro. Ateityje bus ribojamos pareiškėjų teisės aplinkosauginiais aspektais, nes įrengtam vandens telkiniui įsigalios pakrantės apsaugos juosta, kurios kontūras (apie 4 metrai) pateko į pareiškėjų žemės sklypą. Taip pat pareiškėjų teisės pažeidžiamos ir pagal LR Civilinio Kodekso teisės normas, nes daro neleistiną poveikį pareiškėjų žemės sklypui ir pareiškėjų neturtinėms bei turtinėms teisėms. Tokiu būdu atsakovo pareigūnai, veikdami ne pagal LR teisinės normas, padarė tiesioginę įtaką pareiškėjų teisėms ir teisėtiems interesams; 13. Pateikiamu atveju (*duomenys neskelbtini*), žemės sklypo savininkai padarė veiką, kuri trunka iki šiol.

Pareiškėjų vertinimu, atsakovo pareigūnai pilnai ir visapusiškai galimo administracinio nusizengimo aplinkybių neištyrė, nesilaikė ANK įtvirtintų procesinių normų, savo tarnybines funkcijas atliko aplaidžiai bei elgėsi šališkai, tuo pažeisdami pareiškėjų neturtines ir turtines teises, bei sudarydami sąlygas galimiems pažeidėjams išvengti pagal LR teisės aktus numatytos atsakomybės (I t., b.l. 62-70).

Atsakovas Aplinkos apsaugos departamentas prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos prašo pareiškėjų G. L. ir J. L. 2023 m. gruodžio 27 d. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime į pareiškėjų skundą atsakovas paaiškino, kad įvertinus Departamento Kauno valdybos Alytaus aplinkos apsaugos skyriaus (toliau – ir Skyrius) pareigūnų pateiktą medžiagą, nustatyta, kad 2023-11-05 Skyriuje buvo gautas pareiškėjų pranešimas „Dėl galimo pažeidimo“, kuriame nurodoma, jog 2023-11-03 kaimyniniame žemės sklype, adresu: (*duomenys neskelbtini*), buvo vykdomi paviršinio vandens telkinio (kūdros) įrengimo / tvarkymo darbai, kurie buvo atlikti galimai pažeidžiant Lietuvos Respublikos teisės aktus. 2023-11-07 Departamento pareigūnai patikrino pareiškėjų pranešime pateiktą informaciją. Patikrinimo metu buvo nustatyta, kad privačiame žemės sklype (*duomenys neskelbtini*) (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*)), iškastas nepratekamas dirbtinis vandens telkinys, kurio plotas – 3,22 arai (19,2 mx16,8 m). Įrengto (iškasto) nepratekamo dirbtinio vandens telkinio kranto linija iki gretimo žemės sklypo, esančio (*duomenys neskelbtini*), ribos ir žemės sklype įrengtos segmentinės tvoros bei įbetonuotų tvoros tvirtinimo stulpų

yra 1,10 m – 1,80 m atstumu (šios aplinkybės užfiksuotos Skyriaus 2023-11-07 apžiūros akte Nr. TVR-8683).

Departamento pareigūnams tęsiant tyrimą, apklausus pranešėją G. L., žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) (sklypas, kuriame iškastas nepratekamas dirbtinis vandens telkinys), savininkę L. M., papildomai surinkus ir išanalizavus su galimu aplinkosauginiu pažeidimu susijusią medžiagą, nebuvo nustatyta, kad žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), savininkai, įrengdami (tvarkydami) vandens telkinį, būtų pažeidę Aprašo nuostatas (suvestinė redakcija nuo 2018-11-14 iki 2022-07-11). Departamento Skyriaus pareigūnai atliko tyrimą, kurio metu aplinkosauginių pažeidimų nenustatė ir apie tai informavo pareiškėjus ginčo 2023-11-28 raštu Nr. AD5-26262 „Dėl galimo pažeidimo“.

Departamentas nesutinka su pareiškėjų Skundu ir jame išdėstytais argumentais, mano kad Skundžiamas sprendimas yra teisėtas ir pagrįstas. Nurodė, kad Aprašas nustato dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių įrengimo ir priežiūros aplinkos apsaugos reikalavimus.

Nuo 2023-02-01 ir šiuo metu galiojančios redakcijos Aprašo 7 punkte numatyta, kad nepratekamo dirbtinio vandens telkinio kranto linija turi būti ne arčiau kaip 5 m nuo žemės sklypo ribos. Atstumas nuo žemės sklypo ribos gali būti mažinamas gavus gretimo sklypo savininko rašytinį sutikimą. Nagrinėjamu atveju pareigūnai, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatomis, pradėjo administracinę procedūrą ir atlikto tyrimo metu nustatė aplinkybes, kad žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), savininkai sklypą įsigijo 2021-04-08 Sklype jau tuo metu buvo sena kūdra (griovys) šalia žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), ribos. Žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), savininkai 2021 m. gegužės mėnesį sutvarkė ir padidino sklype jau seniau buvusios kūdros plotą savo žemės sklypo sąskaita, tai yra jie padidino kūdros plotą į savo žemės sklypo ribas, kūdros riba į kaimynų pusę nebuvo keičiama. Žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), savininkai dirbtinį vandens telkinį padidino, nepažeisdami tuo metu galiojusių teisės aktų reikalavimų. 2021-07-05 buvo patvirtinta ir suderinta sklypo (*duomenys neskelbtini*), topografinė nuotrauka, kurioje buvo dirbtinis nepratekamas paviršinis vandens telkinys. Žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), savininkai 2023-11-03 tvarkė sklype jau buvusį dirbtinį nepratekamą paviršinių vandens telkinį, nekeisdami vandens telkinio ribos nuo pareiškėjų žemės sklypo pusės.

Pažymėjo, kad Aprašo redakcija, galiojusi nuo 2018-11-14 2022-07-11, tai yra tuo metu, kada žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), savininkai tvarkė (didino ir gilino) iš seniau sklype buvusį vandens telkinį, nenumatė žemės sklypų savininkams pareigos išlaikyti ne artesnį kaip 5 m atstumą nuo žemės sklypo ribos. Be to, kaip ir minėta, žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), savininkai neiškasė naujo vandens telkinio, o tik padidino ir pagilino jų žemės sklype jau buvusį dirbtinį vandens telkinį, tuo pačiu nekeisdami vandens telkinio ribos nuo Pareiškėjų žemės sklypo pusės.

Kaip teisingai nurodė Departamento pareigūnai skundžiamame rašte, tyrimo metu nebuvo nustatyta, kad žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) (unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), savininkai, įrengdami (tvarkydami) vandens telkinį, būtų pažeidę Aprašo nuostatas (suvestinė redakcija nuo 2018-11-14 iki 2022-07-11).

Atsakovo vertinimu, nagrinėjamu atveju Departamento skundžiamas sprendimas (raštas) atitinka bendruosius individualaus administracinio akto reikalavimus (VAĮ 10 straipsnis). Sprendimas pagrįstas objektyviais duomenimis (nurodomos nustatytos faktinės aplinkybės, taip pat išdėstomi duomenys) ir yra motyvuotas. Sprendime yra nurodyta jo apskundimo tvarka, jis pasirašytas Departamento Kauno valdybos viršininko.

Departamento nuomone, pareigūnų veiksmai patikrinimo metu buvo teisėti ir pagrįsti, pareigūnai ėmėsi visų galimų veiksmų, siekdami išsiaiškinti pareiškėjų pranešime nurodytas aplinkybes, o pareiškėjams Departamento Skyriaus skundžiamame rašte buvo pateikta išsami informacija apie atliktus veiksmus ir nustatytas aplinkybes.

Pareiškėjai Skunde argumentuoja, kad atsakovo pareigūnai nepagrįstai nepradėjo administracinės teisenos pagal ANK, netaikė administracinės atsakomybės pažeidėjams, pranešėjų nepripažino nukentėjusiais pagal ANK 575 straipsnio 1 dalį, 578 straipsnį. Skunde prašo Komisą įpareigoti Departamentą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytas sankcijas.

Departamentas, pasisakydamas dėl šių Skundo argumentų, nurodė, kad sprendžiant ginčą Komisijoje dėl Departamento Rašto pagrįstumo ir teisėtumo, šio Rašto patikrinimas yra ribotas.

Komisija tokiu atveju gali įvertinti, ar skundžiamas Raštas atitinka individualiam administraciniam aktui keliamus reikalavimus, ar buvo nurodyti tinkami motyvai (argumentai), tačiau neturi teisės vertinti, ar Departamento pareigūnai pagrįstai nepradėjo administracinės teisenos, nepritaikė sankcijų galimų pažeidėjų atveju ir pan., kaip to reikalaujama skunde. Pranešimai dėl pažeidėjo nustatymo bei atsakomybės taikymo nagrinėjami vadovaujantis aukščiau nurodytomis ANK nuostatomis ir turi būti skundžiami apylinkės teismui.

Atsakovo vertinimu, pareiškėjų pareiškimas buvo tinkamai iširtas, o atlikus tyrimą bei įvertinus pareiškėjų nurodytas aplinkybes, žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), savininkės paaiškinimus, pareiškėjams pateiktas išsamus atsakymas, todėl naikinti skundžiamo Rašto nėra teisinio pagrindo. Departamento pareigūnai atliko savo tarnybines funkcijas, laikydamiesi įstatymų įtvirtintų normų ir rekomendacijų, buvo nešališki ir pilnai bei visapusiškai ištyrė aplinkybes (II t., b.l. 1-4).

Atsakovas 2024-01-24 pateikė papildomus paaiškinimus (reg. 2024-01-24 Nr. 20R1-47), kuriuose nurodė, kad nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo, derinimo, naudojimo, priežiūros, tvarkymo ir likvidavimo aplinkosauginius ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimus, nepratekamo dirbtinio vandens telkinio įrengimo derinimo reikalavimus nustato Aprašas. Kūdra – dirbtinai išrausta duobė ir prileista ar savaime užsipildanti paviršiniu vandeniu, vanduo į ją nepriteka. Formaliai dokumentuose kūdros vadinamos dirbtiniais vandens telkiniais.

Aprašo redakcija, kurios 7 punkte numatyta, kad nepratekamo dirbtinio vandens telkinio kranto linija turi būti ne arčiau kaip 5 m nuo žemės sklypo ribos, įsigaliojo nuo 2023-02-01. Iki tol galiojusi Aprašo redakcija ribų (atstumų) nuo besiribojančių sklypų nenustatė. Nagrinėjamu atveju Departamento pareigūnai atlikto tyrimo metu nustatė aplinkybes, kad žemės (*duomenys neskelbtini*), savininkai sklypą įsigijo 2021-04-08. Sklype jau tuo metu buvo sena kūdra (griovys) šalia žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), ribos. Žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), savininkai 2021 m. gegužės mėnesį sutvarkė ir padidino sklype jau seniau buvusios kūdros plotą savo žemės sklypo sąskaita, tai yra jie padidino kūdros plotą į savo žemės sklypo ribas, kūdros riba į kaimynų pusę nebuvo keičiama. Papildomai pateikiame viešoje erdvėje prieinamus žemėlapius su georeferencinio pagrindo kadastro erdviniais duomenimis, iš kurių matyti, kad duomenys, susiję su ginčo nepratekamo dirbtinio vandens telkinio įrengimu buvo registruoti 2023-01-16 (objekto įvedimas ar redagavimas atliktas pagal ortofotografinį žemėlapi).

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001-11-27 įsakymu Nr. 540 patvirtintas Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašas reglamentuoja paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarką ir paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostų dydį prie upių, ežerų, tvenkinių, kanalų, nepratekamų dirbtinių vandens telkinių, kurie registruoti Lietuvos Respublikos upių, ežerų ir tvenkinių valstybės kadastrė (išskyrus paviršinius vandens telkinius, priskirtus akvakultūros tvenkiniams), taip pat prie Kuršių marių rytinės pakrantės (nuo Klaipėdos valstybinio jūrų uosto pietinės ribos iki Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos valstybės sienos) (1 punktas). Nagrinėjamu atveju ginčo objektas – nepratekamas dirbtinis vandens telkinys (kūdra) 3,22 arų ploto (19,2 mx16,8 m), kuriam nėra privaloma registracija. Žemės sklype (*duomenys neskelbtini*), esančiam vandens telkiniui nėra nustatyta pakrantės apsaugos zonos. Vadovaujantis Aprašo 12 punktu, asmenys privalo pateikti Aprašo 14 punkte nurodytus dokumentus ir informaciją Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos ir Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos tik tuo atveju, jei dirbtinio vandens telkinio plotas didesnis nei 10 arų. Šiuo atveju kūdros plotas šio Apraše nurodyto dydžio nesiekia.

Nurodė, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymu, Departamentas yra institucija, vykdanči aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę. Skundžiamas sprendimas, tai yra pateiktas atsakymas pareiškėjams, yra teisėtas ir pagrįstas, atitinkantis VAĮ reikalavimus (II t., b.l. 43, 44).

2024-01-30 Komisijos sprendimu Nr. P1-28 buvo atsisakyta priimti pareiškėjų G. L. ir J. L. 2024-01-29 prašymą (II t., b.l. 69-71).

Žodinio Komisijos posėdžio metu pareiškėjai G. L. ir J. L. papildomai nurodė ir paaiškino, kad: priimant sprendimą prašo vadovautis ir pareiškėjų 2024-01-29 prašyme raštu Komisijai išdėstytais paaiškinimais bei nurodytais teisės aktais (II t., b.l. 69-71); nurodė, kad dėl žemės sklype (*duomenys neskelbtini*), iškastos kūdros pradėjo griūti krantai; nurodė, kad žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), savininkai sukėlė 1 metrą sklypo aukščio pas save, dėl ko viskas subėga į šalia esantį pareiškėjų sklypą; nurodė, kad baigus tyrimą Departamente nebuvo sunumeruoti bylos lapai; atkreipė dėmesį, kad dabar kūdros kraštas yra tik 0,60 m nuo pareiškėjų sklypo ribos; teigė, kad atsakovė priimdama Skundžiamą sprendimą privalėjo vadovautis ne tik vieninteliu Nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo aplinkosaugos ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012-07-12 įsakymu Nr. D1-590/3D-583 „Dėl nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo aplinkosaugos ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“, bet ir kitais įstatymais, kuriuos jie yra išvardiję 2024-01-29 prašymo Komisijai 3 lape (II t., b.l. 56).

Žodinio Komisijos posėdžio metu atsakovo Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos atstovė J. K. tvirtino, kad iki 2024-01-31 dienos galiojusi Nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo aplinkosaugos ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012-07-12 įsakymu Nr. D1-590/3D-583 „Dėl nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo aplinkosaugos ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ redakcija nenumatė privalomų atstumų ir / ar derinimo procedūrų nepratekamiesiems vandens telkiniams, įskaitant kūdras; kadangi žemės sklype (*duomenys neskelbtini*), esančios kūdros dydis yra tik 3,22 aro, jis neviršija būtinų 10 arų, todėl tokiai kūdrai jokia registracija ar pakrantės apsauga pagal teisės aktus nenumatyta; negalėjo nurodyti, kodėl 2023-11-07 Departamento darbuotojų patikrinimo metu nebuvo nustatytas ginčo kūdros fizinis kitimas atskirais laikotarpiais, t.y. kiek nuo 2021 m. iki 2023-11-07 dienos ir kuriais konkrečiais laikotarpiais (pa)didėjo ar buvo didinami kūdros išmatavimai.

Skundas tenkintinas.

Byloje ginčas kilo dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Kauno valdybos Alytaus aplinkos apsaugos skyriaus 2023-11-28 rašto Nr. AD5-26262 teisėtumo ir pagrįstumo (I t., b.l. 30-33, II t., b.l. 37-40).

Dėl byloje nustatytų aplinkybių

Pareiškėjai G. L. ir J. L. kreipėsi į Departamentą su 2023-11-05 Pranešimu dėl galimo pažeidimo. Pranešime nurodė, kad yra žemės sklypo (kad. Nr. 1101/0007:31 Alytaus miesto k. v.), adresu (*duomenys neskelbtini*), bendrasavininkiai. Paaiškino, kad 2023-11-03 kaimyniniame žemės sklype, adresu (*duomenys neskelbtini*), kurio bendrasavininkiai yra L. M. ir R. M., buvo vykdomi paviršinio vandens telkinio (kūdros) įrengimo/tvarkymo darbai. Šie darbai buvo atlikti galimai pažeidžiant Lietuvos Respublikos teisės aktus, taip pat pablogino ir blogins ateityje pareiškėjų žemės sklypo būklę bei infrastruktūrą: 1. Atstumas visiškai neišlaikytas, nes vietoje teisės akte numatyto 5 metrų nuo vandens telkinio kranto (iškasos kraštų) linijos iki gretimo žemės sklypo ribos - paliktas tik 0,7-1,3 metro atstumas iki pareiškėjų žemės sklype įrengtos segmentinės tvoros ir įbetonuotų tvirtinimo tvoros stulpų; 2. Pareiškėjų rašytinio sutikimo mažinti atstumą mažiau, negu 5 metrai nuo vandens telkinio kranto linijos iki pareiškėjų žemės sklypo ribos - nebuvo, nėra ir nebus; 3. Kaimynai L. ir R. M. savo kūdros vandens apsauginę zoną (kuri turi būti ne mažiau 10 metrų) „perkėlė“ į pareiškėjų žemės sklypą, nors pareiškėjų rašytinio sutikimo tam neturi; 4. Į pareiškėjų žemės sklypo (ir tuo pačiu į tvoros) pusę kaimynų L. ir R. M. kūdros kranto šlaito polinkis yra ypač status, apie 25-30 laipsnių, todėl kritulių ir polaidžio vandens poveikis gali nulemti kranto paplovimą ir ardymą bei statau šlaito eroziją; 5. Kaimynų L. ir R. M. kūdros kranto šlaito polinkis yra ypač status, apie 25-30 laipsnių, tačiau visai

neatlikti jokie šlaito stabilizavimo darbai, todėl šlaitas su pareiškėjų tvora gali nuvirsti į kūdrą; 6. Reljefo požiūriu pareiškėjų žemės sklypas yra žemiau, negu kaimynų L. ir R. M. žemės sklypas, tačiau kaimynai neįrengė savo kūdros vandens pertekliaus pralaidos nei papildomo pylimo į pareiškėjų žemės sklypo (tvoros) pusę.

Pareiškėjai prašė Departamento: 1. atlikti faktų patikrinimą vietoje; 2. fiksuoti galimus teisės aktų pažeidimus; 3. įpareigoti L. ir R. M. savo nepratekamo dirbtinio vandens telkinio kranto (iškasos kraštų) liniją atitraukti ne arčiau kaip 5 metrus nuo gretimo (t. y. pareiškėjų) žemės sklypo (tvoros) ribos, nes mes 5 metrų atstumo mažinti nesutinka; 4. įpareigoti L. ir R. M. atlikti savo kūdros kranto šlaito (į pareiškėjų žemės sklypo pusę) stabilizavimo darbus, kadangi šlaitas ypač status, apie 25-30 laipsnių; 5. įpareigoti L. ir R. M. atlikti savo kūdros vandens pertekliaus pralaidą bei papildomo pylimo į pareiškėjų žemės sklypo (tvoros) pusę įrengimą; 6. įpareigoti L. ir R. M. savo kūdros vandens apsauginę zoną, ne mažiau kaip 10 metrų, atitraukti nuo pareiškėjų žemės sklypo (tvoros) ribos (I t., b.l. 71, 72, II t., b.l. 18, 19). Prie Pranešimo pridėjo nuotraukų kopiją, kuriose matyti gretimame sklype iškasta duobė su ant dugno esančiu vandeniu. Duobės briauna yra arti gretimo sklypo tvoros (I t., b.l. 73-78, II t., b.l. 20-23).

Departamento Kauno Valdybos Alytaus aplinkos apsaugos skyriaus 2023-11-07 Apžiūros akte Nr. TVR-8683 nurodyta, kad 2023-11-07 atlikta apžiūra (*duomenys neskelbtini*). Nurodyta apžiūros atlikimo eiga: pagal 2023-11-05 gauto pranešimo teiginius, nuvykus į (*duomenys neskelbtini*) esantį sklypą su statiniais priklausanti fiziniams asmenims, buvo apžiūrėtas sklypo teritorijoje įrengtas (iškastas) nepratekamas dirbtinis vandens telkinys, kurio plotas 19,2 m. X 16,8 m. (3,22 arai). Įrengto (iškasto) nepratekamo dirbtinio vandens telkinio kranto linija iki gretimo žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), ribos ir žemės sklype įrengtos segmentinės tvoros bei įbetonuotų tvirtinimo tvoros stulpų yra 1,10 m.- 1,80 m. atstumu. Nepratekamas dirbtinis vandens telkinys sklype (*duomenys neskelbtini*), įrengtas (iškastas), nesilaikant Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymo 2012-07-12 Nr. D1-590/3D-583 „Dėl nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo aplinkosaugos ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ reikalavimų. Tyrimas tęsiamas (I t., b.l. 136, 137, II t., 7, 8). Pridėtos nuotraukų kopijos (I t., b.l. 138, 140, 142, 144, 146, II t., b.l. 9-13). Žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) (kad Nr. 1101/0007:46) Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės 2023-11-06 išrašas (I t., b.l. 148, 149, II t., b.l. 14, 15); kompiuterio ekrano vaizdo su kadastro žemėlapiu, paimto iš www.registrucentras.lt, kopija (I t., b.l. 150, II t. b.l. 16).

Pareiškėjo G. L. 2023-11-08 paaiškinime nurodyta, kad kartu su žmona yra namo ir žemės sklypo, esančio (*duomenys neskelbtini*), bendrasavininkai. Sklypą nusipirko 2007 metais, o namą pasistatė 2013 m. Kaimyniniame sklype (*duomenys neskelbtini*), statinių ir nepratekamo vandens telkinio nebuvo. Buvo tik šalia pareiškėjo sklypo natūrali gamtinė įduba griovelis. Kūdra buvo ir yra tik adresu (*duomenys neskelbtini*) sklype. 2021 m. sklypą (*duomenys neskelbtini*), įsigijo dabartiniai šio sklypo savininkai M., kurie esančios įdubos griovelio pagrindu, išraudami buvusių medžių kelmus į savo sklypo pusę iškasė dirbtinį telkinį. 2023-11-03 kaimynai vykdė kūdros tvarkymo darbus, t.y. kūdrą gilino bei priartėjo prie pareiškėjo sklypo ribos nuo 1 m iki 1,3 m. Iškastos žemės buvo paskleistos sklype (*duomenys neskelbtini*). Su pareiškėjais jokio suderinimo dėl kūdros tvarkymo, t.y. praplėtimo į pareiškėjų sklypo pusę nebuvo. Pareiškėjai sutikimo nedavė (I t., b.l. 166, 167, II t., b.l. 25, 26). Nurodyta, kad prie paaiškinimo pridėda keletą nuotraukų (I t., b.l. 168, 170, 172, II t., b.l. 27-29).

2023-11-10 Paaiškinime vienas iš žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), bendrasavininkų L. M. paaiškino, kad sklypą įsigijo 2021-04-08. Tuo metu sklype jau buvo apleista sena kūdra (griovys), šalia kaimyninio žemės sklypo ribos, kuri matosi iš viešai prieinamų google žemėlapių 2012 m. 2021 m. gegužės mėn. šios senos kūdros pagrindu, į savo sklypo pusę nuo kaimyninio sklypo ribos iškasta didesnė kūdra. Nuo kaimynų sklypo (*duomenys neskelbtini*), senos kūdros kranto linija jau tuo metu buvo mažiau kaip buvo 0,1 m. Kūdrą kasė (tvarkė) pagal tuo metu galiojančius teisės aktų reikalavimus. 2021-07-05 buvo patvirtinta ir suderinta su Alytaus m. sav. Architektūros ir Urbanistikos sk.. Nurodė, kad pridėda sklypo topografinę nuotrauką. Paaiškinta, kad 2022-04-16 gavo leidimą namo statybai, iki šių metų lapkričio mėn. buvo vykdomi namo statybos darbai per kuriuos sugriuvo kūdros krantai. 2023-11-03 tvarkė sklype jau esančią kūdrą, t.y. ją gilino, valė, jokie atstumai t. y. kranto linija iki gretimo sklypo (*duomenys neskelbtini*) keičiami nebuvo, visi darbai buvo atliekami į savo sklypo (*duomenys*

neskelbtini) (I t., b.l. 174, 175, II t., 30, 31). Pridėtos google žemėlapiai (*duomenys neskkelbtini*) nuotraukų kopijos (I t., b.l.176, 178, II t., b.l. 32, 33). 2021-07-05 topografinėje žemės sklypo nuotraukoje (*duomenys neskkelbtini*), pažymėta kūdra (I t., b.l. 180, II t., b.l. 34).

Departamento Kauno valdyba 2023-11-28 rašte Nr. AD5-26262 „Dėl galimo pažeidimo“ informavo, kad 2023-11-07 Valdybos Alytaus aplinkos apsaugos skyriaus specialistai, patikrino pranešime pateiktą informaciją. Nustatyta, kad žemės sklype (*duomenys neskkelbtini*), kurio unikalus Nr. (*duomenys neskkelbtini*) iškastas nepratekamas dirbtinis vandens telkinys (toliau - telkinys). Telkinio plotas 19,2 m. X 16,8 m. (3,22 arai). Telkinio kranto linija iki gretimo žemės sklypo (*duomenys neskkelbtini*) ribos ir žemės sklype įrengtos segmentinės tvoros bei įbetonuotų tvoros tvirtinimo stulpų yra 1,10 m.- 1,80 m. atstumu.

Nurodė, kad 2023-11-08 pareiškėjai savo paaiškinime paaiškino, kad 2021 m. sklypą (*duomenys neskkelbtini*) įsigijo dabartiniai jo savininkai, kurie sklype buvusios įdubos-griovio pagrindu nuo pareiškėjų sklypo ribos į savo sklypo pusę įrengė nepratekamą dirbtinį vandens telkinį. 2023-11-03 kaimynai vykdė nepratekamo dirbtinio vandens telkinio tvarkymo darbus t. y. gilindami vandens telkinį priartėjo prie pareiškėjų sklypo ribos apie 1-1,3 m. su pareiškėjais šių darbų nederino ir pareiškėjų sutikimo negavo. Kaip paaiškino žemės sklypo (*duomenys neskkelbtini*) savininkai, kad 2021-04-08 įsigijo minėtą žemės sklypą, kur jau tuo metu buvo apleista sena kūdra (griovys) šalia pareiškėjų žemės sklypo ribos (*duomenys neskkelbtini*). 2021 m. gegužės mėn. šios senos kūdros pagrindu į savo sklypo pusę nuo pareiškėjų sklypo (*duomenys neskkelbtini*), ribos įrengė (iškasė) didesnę nepratekamą dirbtinį vandens telkinį. Senos kūdros kranto linija jau tuo metu buvo 0,1 m. nuo sklypo (*duomenys neskkelbtini*) ribos. Nepratekamą dirbtinį vandens telkinį įrenginėjo laikydamiesi tuo metu galiojančių teisės aktų reikalavimų. 2021-07-05 buvo patvirtinta ir suderinta sklypo topografinė nuotrauka, kurioje yra ir nepratekamas dirbtinis vandens telkinys su dabartinėmis ribomis. 2023-11-03 tvarkė sklype jau esantį nepratekamą dirbtinį vandens telkinį jį gilino, valė, jokie atstumai t. y. kranto linija iki gretimo sklypo (*duomenys neskkelbtini*) keičiami nebuvo, visi darbai buvo atliekami į savo sklypo (*duomenys neskkelbtini*) pusę.

Taip pat nurodė, kad nenustatyta, kad įrengiant (tvarkant) vandens telkinį būtų pažeisti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012-07-12 įsakymu Nr. DI-590/3D-583 patvirtinti dirbtinio nepratekamų paviršinių vandens telkinių įrengimo ir priežiūros aplinkosaugos reikalavimai (Suvestinė redakcija nuo 2018-11-14 iki 2022-07-11). 2021 m. nebuvo prievolės įrengiant (tvarkant) nepratekamą dirbtinį vandens telkinį laikytis reikalavimo, kad nepratekamo dirbtinio vandens telkinio kranto linija turi būti ne arčiau kaip 5 m nuo žemės sklypo ribos.

Atkreipė pareiškėjų dėmesį, kad nuosavybės teisių gynimo būdai yra į tvirtinti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.95 ir 4.98 straipsniuose, todėl kaimynams tarpusavyje nesutarus dėl pranešime minimos pareiškėjams padarytos žalos, siūloma ginčą spręsti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka (I t., b.l. 79, 81, II t., 37-39).

Atsakovo pateikti žemėlapiai su georeferencinio pagrindo kadastro erdviniais duomenimis, patvirtina, kad duomenys, susiję su ginčo nepratekamo dirbtinio vandens telkinio įrengimu, buvo registruoti 2023-01-16 (II t., b.l. 45-47)

Pareiškėjas su skundu pateikė, kaip nurodo: geodezinio plano (iki 2021-6-11), (*duomenys neskkelbtini*), kopiją (I t., b.l. 84); 2015 m. metų geodezinio plano (*duomenys neskkelbtini*), kopiją (I t., b.l. 85); taip pat (*duomenys neskkelbtini*), 2013-04-09 nuotraukų, kuriose matyti brandūs medžiai, kopijas (I t., b.l. 86); (*duomenys neskkelbtini*), 2017-03-11 nuotraukų kopijas, kuriose matyti siauras vandens griovys, (I t., b.l. 87); pieva ir toliau statomas namas (I t., b.l. 88); 2021-06-11 nuotraukų iš (*duomenys neskkelbtini*) į (*duomenys neskkelbtini*), kuriose matyti vandens duobė ir šalia stovintis ekskavatorius, kopijas (I t., b.l. 89, 90); pareiškėjų 2022-0105 sutikimo, kuriuo pritarta projektui „Gyvenamosios paskirties (vieno buto) pastato (*duomenys neskkelbtini*) statybos projektas. Projekto dalis „Vandentiekis, nuotekų šalinimas (LVN)“ ir sutikta, kad buitinių nuotekų valymo įrenginys žemės sklype (*duomenys neskkelbtini*), būtų suprojektuotas ir sumontuotas mažesniu kaip mažiausias sanitarinis atstumas (8 m) nuo pareiškėjų žemės sklypo ribos (I t., b.l. 91) kartu su planu (I t., b.l. 92); nuotrauką, darytą iš drono 2022-07-20, kurioje iš viršaus matyti sklypai (*duomenys neskkelbtini*), ir prie pat sklypo ribos iškastas vandens telkinys (I t., b.l. 93); nuotrauką, darytą iš drono 2023-12-20, kurioje iš viršaus matyti sklypai (*duomenys neskkelbtini*), ir prie pat sklypo ribos iškastas vandens telkinys (I t.,

b.l. 94); 2023-11-6-7 darytų nuotraukų kopijas, kuriose matyti tvora tarp sklypų (I t., b.l. 95, 96); vaizdo iš regia.lt puslapio, kurioje sklype (*duomenys neskelbtini*), vandens telkinio nematyti (I t., b.l. 97); georeferencinio pagrindo kadastro duomenų 2023-12-20 išrašą, kuriame nurodyta, kad objekto įregistravimo (sukūrimo) data – 2023-01-16 (I t., b.l.98), georeferencinio pagrindo kadastro objekto vaizde matyti vandens telkinys (I t., b.l. 99); kompiuterio ekrano vaizdo kopijas iš www.geoportal.lt ortofoto (*duomenys neskelbtini*): 1995-1999 (I t., b.l. 101), 2005-2006 (I t., b.l. 102); 2009-2010 (I t., b.l. 103), 2012-2013 (I t., b.l.104), 2015-2017 (I t., b.l. 105), 2018-2020 (I t., b.l. 106), 2021-2023 (I t., b.l. 107, 108), kuriose vandens telkinio (*duomenys neskelbtini*) nematyti; 2005 m. Žemė sklypo (kad. Nr. 1101-0007:31, (*duomenys neskelbtini*) kopiją, kuriame pažymėtos dvi kūdros: viena sklype, o kita miesto žemės fondo žemėje (I t., b.l. 109).

Dėl ginčui taikytino teisinio reguliavimo

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – VAI), Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymas, Lietuvos Respublikos vandens įstatymas, Nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo aplinkosaugos ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012-07-12 įsakymu Nr. D1-590/3D-583 „Dėl nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo aplinkosaugos ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatyme aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė apibrėžiama kaip aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdančios institucijos ir aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų veikla ūkio subjektų, kitų fizinių ir juridinių asmenų atžvilgiu, kuria siekiama užtikrinti teisėtumą ir teisėtvarką aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje, pasireiškianti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimų prevencija, pažeidimų nutraukimu ir asmenų, padariusių šiuos pažeidimus, nustatymu, jų patraukimu teisinėn atsakomybėn (2 str. 1 p.).

Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės turinys reglamentuotas minėto įstatymo 3 straipsnyje. Siekdami užtikrinti teisėtumą ir teisėtvarką aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje, aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdanči institucija ir aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai: <...> kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys vykdo savo pareigą saugoti aplinką (3 str. 1 d. 4 p.); taiko aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidėjams šiame ir kituose įstatymuose nustatytas teisinio poveikio priemones – nustatyta tvarka skiria administracines nuobaudas (įstatymų nustatytais atvejais perduoda medžiagą teisėsaugos institucijoms spręsti klausimą dėl kaltų asmenų patraukimo baudžiamojon atsakomybėn) ir ekonomines baudas, taiko kitas įstatymų nustatytas teisinio poveikio priemones (3 str. 1 d. 9 p.) <...>.

Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo biudžetinė įstaiga Aplinkos apsaugos departamentas prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (6 str.).

Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018-04-06 įsakymu Nr. D1-277 (2020-09-03 įsakymo Nr. D1-529 redakcija), 10 punkte nurodytos Aplinkos apsaugos departamento funkcijos: kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys vykdo aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą, gamintojų/importuotojų atsakomybę reglamentuojančiuose įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus (10.1. p.); <...> pagal kompetenciją nustatyta tvarka nagrinėja juridinių ir fizinių asmenų skundus, pranešimus ir prašymus (10.31. p.); <...>.

Lietuvos Respublikos vandens įstatymo 16 straipsnyje reglamentuotas nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimas ir naudojimas. Nepratekami dirbtiniai vandens telkiniai įrengiami ir naudojami įvertinus aplinkos sąlygas ir įsitikinus, kad tokia veikla bus vykdoma nepažeidžiant šio straipsnio 2 dalyje nurodytų aplinkosauginių ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų (16 str. 1 d.). Nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo aplinkosauginius ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimus nustato aplinkos ministras ir žemės ūkio ministras <...> (16 str. 2 d.).

Aprašas (*redakcija galiojanti nuo 2023-02-01*) nustato nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo, derinimo, naudojimo, priežiūros, tvarkymo ir likvidavimo aplinkosauginius ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimus, nepratekamo dirbtinio vandens telkinio įrengimo derinimo reikalavimus (1 p.).

Nepratekamo dirbtinio vandens telkinio kranto linija Apraše apibrėžiama kaip – nepratekamo dirbtinio vandens telkinio iškasos kraštų linija arba pylimo viršutinė briauna, jeigu vandens telkiniui įrengti naudojami pylimai ir vandens lygis yra aukščiau už iškasos kraštus (3.3 p.).

Įrengiant, naudojant, tvarkant arba likviduojant nepratekamą dirbtinį vandens telkinį turi būti vadovaujama Vandens įstatymo, Saugomų teritorijų įstatymo, Žemės gelmių įstatymo, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo, Melioracijos įstatymo, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo nuostatomis ir privaloma užtikrinti, kad nebus: iškirsti saugotini medžiai ir krūmai, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo nustatyta tvarka gautas leidimas ar priimtas sprendimas kirsti, kitaip pašalinti iš augimo vietos ar intensyviai genėti saugotinus želdinius (4.1.p.); sunaikintos ar keičiamos saugomos reljefo formos, sunaikintos ar paveiktos saugomų augalų, gyvūnų ar grybų radavietės ar augavietės, Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės (4.2.p.); pažeistos valstybei priklausančios ar darančios poveikį trečiųjų asmenų žemių sausinimui melioracijos sistemos ir statiniai, statiniais ir įrenginiais sukurtas hidrogeodinaminis režimas (4.3. p.); užlietos gretimai esančių žemės sklypų teritorijos (4.4. p.).

Nepratekamo dirbtinio vandens telkinio kranto linija turi būti ne arčiau kaip 5 m nuo žemės sklypo ribos. Atstumas nuo žemės sklypo ribos gali būti mažinamas gavus gretimo sklypo savininko rašytinį sutikimą (7.p.).

Turi būti užtikrinta, kad nepratekamas dirbtinis vandens telkinys būtų įrengtas ir jo pakrantės apsaugos juosta būtų nustatyta savininkui priklausančio žemės sklypo ribose. Jeigu šios sąlygos įgyvendinti neįmanoma, prieš įrengiant nepratekamą dirbtinį vandens telkinį būtina gauti žemės sklypo, į kurio ribas patenka šis telkinys ir (ar) jo pakrantės apsaugos juosta, savininko rašytinį sutikimą (11 p.).

Prie nepratekamų dirbtinių vandens telkinių, kuriems nenustatomos pakrantės apsaugos juostos, draudžiama naudoti augalų apsaugos priemones, mineralines ir skystąsias organines trąšas arčiau kaip 2 m nuo nepratekamo dirbtinio vandens telkinio kranto linijos. (19 p.).

Aprašo redakcijoje, galiojusioje nuo 2018-11-14 - 2022-07-11 ir 2022-07-12 - 2023-01-31 buvo nustatyta, kad nuo potencialiai taršių objektų (tvartų, mėšlidžių, mechanizacijos dirbtuvių ir kitų taršos objektų) iki dirbtinio vandens telkinio kranto linijos atstumas turi būti ne mažesnis kaip 10 metrų. Ūkininko sodybos teritorijoje atstumas nuo įrengiamo dirbtinio vandens telkinio iki tvartų, mėšlo ir sрутų kaupimo įrenginių ar kitų su ūkininko ūkio veikla susijusių objektų gali būti mažinamas, tačiau visais atvejais atstumas turi būti ne mažesnis kaip 5 metrai (11 p.).

Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas), patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001-11-07 įsakymu Nr. 540, reglamentuoja paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarką ir paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostų dydį prie upių, ežerų, tvenkinių, kanalų, nepratekamų dirbtinių vandens telkinių, kurie registruoti Lietuvos Respublikos upių, ežerų ir tvenkinių valstybės kadastrė (išskyrus paviršinius vandens telkinius, priskirtus akvakultūros tvenkiniams), taip pat prie Kuršių marių rytinės pakrantės (nuo Klaipėdos valstybinio jūrų uosto pietinės ribos iki Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos valstybės sienos).

Nustatant paviršinio vandens telkinio apsaugos zoną, jos išorinė riba matuojama nuo Georeferencinio pagrindo kadastrė (toliau – GRPK) nustatytos paviršinio vandens telkinio arba jo dengiamos teritorijos ribos <...> (4 p.).

Dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas – iki 2 ha. paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostos dydis miesto gyvenamosiose vietovėse – 5 m (9.4. p.).

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 99 straipsnyje reglamentuojamas specialiosios žemės naudojimo sąlygos paviršiniuose vandens telkiniuose, to paties įstatymo 100 straipsnyje nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostose.

Dėl pirmojo skundo reikalavimo

VAĮ 3 straipsnio 4 punkte numatyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje privalo vadovautis įstatymo viršenybės principu. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais.

Administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei (VAĮ 2 straipsnio 5 dalis). Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: 1) administracinį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas; 2) administracinio sprendimo data; 3) administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris; 4) atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos; 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; 6) administracinio sprendimo motyvai; 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; 8) administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos. Administracinis sprendimas turi būti pasirašytas jį priėmusio pareigūno, valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens arba viešojo administravimo subjekto vadovo, jo pavaduotojo ar įgalioto asmens. Kai administracinis sprendimas priimamas naudojantis valstybės informacinėmis sistemomis, sprendimo pasirašymui prilyginamas patvirtinimas (autorizavimas) valstybės informacinėje sistemoje (VAĮ 10 straipsnio 5, 6 dalys).

Kitaip tariant, viešojo administravimo sistemai priklausančių kompetentingų institucijų sprendimai privalo būti tikslūs, suprantami, nedviprasmiški, jų motyvų išdėstymas – adekvatus ir pakankamas, leidžiantis suinteresuotam subjektui suvokti, kokios priežastys lėmė vienokį ar kitokį valdžios institucijos sprendimą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) savo praktikoje ne kartą yra konstatavęs, kad viešojo administravimo subjekto priimtame individualiame teisės akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. balandžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-180-602/2017 ir kt.). Administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar tai darant tik iš dalies, pavyzdžiui, neįvardijant, kokiais teisės aktais remiantis ginčijamas administracinis aktas yra priimamas, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. kovo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1340-624/2016 ir kt.).

Atsakovės Departamento priimti ginčo sprendimai yra individualūs administraciniai aktai, kuriems taikomi VAĮ reikalavimai (aktuali akto redakcija, galiojusi iki 2023-12-31 dienos). Vertindama atsakovės priimtų sprendimų atitikimą VAĮ tokio pobūdžio aktams keliamus reikalavimus, Komisija pažymi, kad VAĮ 3 str. apibrėžia principus, kuriais savo veikloje turi vadovautis viešojo administravimo subjektai. Minėto straipsnio 5 p. nustato išsamumo principą, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Viešojo

administravimo subjekto sprendimai turi būti pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis. Tam, kad individualus administracinis aktas būtų teisėtas, jis turi apimti faktinių aplinkybių tyrimą, taikytinas teisės normas, teisinį nustatytų faktų vertinimą. VAI 10 str. 5 d. nustatyti reikalavimai administraciniam sprendimui, tame tarpe, reikalavimas nurodyti administracinio sprendimo motyvus.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT), aiškindamas VAI 8 str. 1 d. nuostatas (redakcija, galiojusi iki 2020-11-01, iš esmės atitinka ginčui aktualiu laikotarpiu galiojusio VAI 10 str. (redakcija galiojusi 2023-12-31 dienos) 5 d. 5–6 p. nuostatas) yra ne kartą pažymėjęs, kad individualiame administraciniame akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr., pvz., LVAT 2011-06-27 išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą byloje Nr. A⁵⁵⁶-336/2011; 2014-03-25 išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-997/2014). VAI keliamų administraciniam aktui reikalavimų nepaisymas ir konkrečių teisės normų nesusiejimas su objektyviais duomenimis (faktais) pripažintinas esminiu trūkumu, kai toks pažeidimas ne tik paneigia asmens teisę žinoti teisei priešingos veikos ribas, riboja teises į teisminę gynybą, bet ir ginčui persikėlus į teismą atima galimybę pastarajam suprasti bei apibrėžti bylos nagrinėjimo apimtį, o kartu visapusiškai bei objektyviai išnagrinėti ginčą. Kaip ne kartą akcentavo LVAT, esminė individualaus administracinio akto pagrįstumo sąlyga – turi būti nustatytos ne pavienės faktinės aplinkybės, o juridinių faktų visetas, būtinas ir pakankamas teisės normai taikyti (žr., pvz., 2015-02-18 nutartį administracinėje byloje Nr. A³⁹⁸-442/2015; 2012-07-20 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵²⁰-2294/2012; 2012-08-03 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁴⁴-2366/2012 ir kt.).

Remiantis LVAT suformuota praktika, pažymėtina, kad visiškas motyvų nebuvimas administraciniame akte pats savaime yra pagrindas panaikinti administracinį aktą, neanalizuojant kitų su tuo susijusių aplinkybių (pvz., motyvų, kuriais viešojo administravimo subjektas grindžia administracinį aktą (šiais aspektais žr., LVAT 2007-11-05 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵-990/2007; 2014-09-23 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-47/2014; 2015-03-26 sprendimą administracinėje byloje Nr. A-1069-502/2015).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra nurodęs, jog administracinės institucijos diskrecijos teisė suprantama kaip galia, suteikianti administravimo subjektui tam tikrą veiklos laisvę priimant sprendimus, įgalinanti jį iš keleto teisiškai galimų elgesio variantų pasirinkti tą, kuris, jo nuomone, yra tinkamiausias (žr., pvz., LVAT 2006 m. gruodžio 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴¹⁵-2203/2006). Diskrecijos teisė neturi būti aiškinama kaip absoliučiai nemotyvuotas ir niekuo nesaistomas pasirinkimas (žr., pvz., 2012 m. gegužės 31 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁴⁹²-1570/2012). Diskrecijos teisė teisinėje valstybėje negali būti absoliuti, ja besinaudojantys subjektai yra suvaržyti bendrųjų teisėtumo principo reikalavimų ir kriterijų (žr., pvz., LVAT 2007 m. kovo 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A¹⁴-231/2007, 2014 m. vasario 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁶⁶²-563/2014). Įgyvendindamos diskrecines galias viešojo administravimo institucijos, be kita ko, turi nepiktnaudžiauti joms suteiktais įgaliojimais, laikytis objektyvumo ir nešališkumo, lygybės prieš įstatymą ir proporcingumo principų. Diskrecija turi būti pagrindžiama objektyviais faktais bei bendraisiais teisės principais – įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, numatytais Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje (žr., pvz., LVAT 2013 m. kovo 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁹²-596/2013).

Viešojo administravimo subjektas, priėmęs negatyvias pasekmes sukeltantį sprendimą, turi pareigą jį pagrįsti tiek teisiniais, tiek faktiniais argumentais, t. y. nurodyti priežastis, lėmusias neigiamo sprendimo priėmimą (žr., pvz., 2013 m. balandžio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-658/2013, 2015 m. sausio 29 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-112-858/2015).

Esminė individualaus administracinio akto pagrįstumo sąlyga – turi būti nustatytos ne pavienės faktinės aplinkybės, o juridinių faktų visetas, būtinas ir pakankamas teisės normai taikyti (žr.,

pvz., 2012 m. liepos 20 d. nutartį administracinėje byloje A⁵²⁰-2294/2012, 2015 m. vasario 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A³⁹⁸-442/2015, 2017 m. balandžio 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-131-822/2017). Tuo tarpu pareigos nustatyti juridinių faktų visetą, būtiną ir pakankamą teisės normai taikyti, nesilaikymas nedera nei su gero administravimo principo, nei su VAI 8 straipsnio imperatyvais (LVAT 2016 m. rugpjūčio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2617-575/2016, 2018 m. liepos 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1150-502/2018).

Pagal suformuotą Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką (žr., pvz., 2015 m. sausio 15 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-36-662/2015, 2020 m. lapkričio 11 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-2984-662/2020) viešojo administravimo subjektas savo sprendimą privalo grįsti tik tinkamais, patikimais, teisėtu būdu, procesiškai tinkamai įformintais duomenų šaltiniais ir / ar įrodymais, kurie nekeltų jokių abejonių dėl dokumentuose pateiktų duomenų tikslumo ir patikimumo.

Ištyrusi įrodymus byloje, Komisija konstatuoja, atsakovo Departamento versija, kad ginčo kūdra buvo didinama ir užbaigta didinti anksčiau negu iki 2023-01-31 dienos, kai dar galiojo Nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo aplinkosaugos ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012-07-12 įsakymu Nr. D1-590/3D-583 „Dėl nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo aplinkosaugos ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ ankstesnė redakcija (*redakcija, galiojusi iki 2023-01-31 dienos*), kuri nenumatė privalomų atstumų ir / ar derinimo procedūrų nepratekamiesiems vandens telkiniams, įskaitant kūdras (o taip pat, kad kadangi žemės sklype (*duomenys neskelbtini*), esančios kūdros dydis yra tik 3,22 aro, jis neviršija būtinų 10 arų, todėl tokiai kūdrai jokia registracija ar pakrantės apsauga pagal teisės aktus nenumatyta) atsakovo Departamento Skundžiamame sprendime iš esmės buvo padaryta išimtinai iš suinteresuotų bei gynybinę poziciją užėmusių asmenų L. ir R. M. (žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), bendrasavininkų) paaiškinimų.

Su tuo Komisija neturi pagrindo sutikti.

Pirmiausia atkreiptinas byloje dalyvaujančių šalių dėmesys į tai, kad Departamentui atliekant tyrimą pagal pareiškėjų G. L ir J. L. 2023-11-05 Pranešimą dėl galimo pažeidimo, žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), bendrasavininkai L. ir R. M. paaiškinimuose Departamento pareigūnams patys pripažino, kad „*sklypą įsigijo 2021-04-08. Tuo metu sklype jau buvo apiešta sena kūdra (griovys), šalia kaimyninio žemės sklypo ribos, kuri matosi iš viešai prieinamų google žemėlapių 2012 m. 2021 m. gegužės mėn. šios senos kūdros pagrindu, į savo sklypo pusę nuo kaimyninio sklypo ribos iškasta didesnė kūdra. Nuo kaimynų sklypo (duomenys neskelbtini), senos kūdros kranto linija jau tuo metu buvo mažiau kaip buvo 0,1 m. Kūdrą kasė (tvarkė) pagal tuo metu galiojančius teisės aktų reikalavimus. 2021-07-05 buvo patvirtinta ir suderinta su Alytaus m. sav. Architektūros ir Urbanistikos sk.. Nurodė, kad prideda sklypo topografinę nuotrauką. Paaiškinta, kad 2022-04-16 gavo leidimą namo statybai, iki šių metų [2023 metų] lapkričio mėn. buvo vykdomi namo statybos darbai per kuriuos sugriuvo kūdros krantai. 2023-11-03 tvarkė sklype jau esančią kūdrą, t.y. ją gilino, valė, jokie atstumai, t. y. kranto linija iki gretimo sklypo (duomenys neskelbtini) keičiami nebuvo, visi darbai buvo atliekami į savo sklypo (duomenys neskelbtini) pusę (I t., b.l. 174, 175, II t., 30, 31). Pridėtos google žemėlapiai (duomenys neskelbtini) nuotraukų kopijos (I t., b.l. 176, 178, II t., b.l. 32, 33). 2021-07-05 topografinėje žemės sklypo nuotraukoje (duomenys neskelbtini), pažymėta kūdra (I t., b.l. 180, II t., b.l. 34).“*

Taigi šiuo atveju darytina neginčijama išvada, kad ir patys žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), bendrasavininkai L. ir R. M. sutinka ir pripažįstą teisiškai reikšmingą aplinkybę, kad ginčo kūdra buvo pradėta kasti 2021 m. gegužės mėn., o esminiai bei paskutiniai ginčo kūdros tvarkymo darbai (kūdros gilinimas, valymas ir kt.) iš esmės buvo (už)baigti tik 2023 m. lapkričio mėn. pradžioje. Dėl to Komisija konstatuoja, kad ši teisiškai reikšminga aplinkybė šiame ginče laikytina įrodyta.

Taigi darytina teisinė išvada, kad esminiai ginčo kūdros tvarkymo darbai (kūdros gilinimas, valymas ir kt.), kurie buvo ir trunkamojo, ir tęstinio pobūdžio, priešingai negu Skundžiamame sprendime bei žodinio Komisijos posėdžio metu nurodė atsakovo Departamento atstovė, buvo atlikti ir jau nuo 2023-02-01 dienos galiojant naujai Nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir

naudojimo aplinkosaugos ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012-07-12 įsakymu Nr. D1-590/3D-583 „Dėl nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo aplinkosaugos ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“. Šioje dalyje Komisija atkreipia dėmesį ir į tai, kad jeigu atsakovas šiuo atveju pagal esančias aplinkybes teisingai būtų (pri)taikęs galiojančius teisės aktus, įskaitant ir nuo 2023-02-01 galiojusio naujos redakcijos Aprašo teisės normas, tai jau būtų privalėjęs fiksuoti pažeidimą (-us) žemės sklype (*duomenys neskelbtini*) (bendrasavininkai L. ir R. M.).

Atkreiptina dėmesys ir į tai, kad net ir pačio Departamento Kauno Valdybos Alytaus aplinkos apsaugos skyriaus 2023-11-07 Apžiūros akte Nr. TVR-8683 nurodyta, kad „2023-11-07 atlikta apžiūra (*duomenys neskelbtini*). Nurodyta apžiūros atlikimo eiga: pagal 2023-11-05 gauto pranešimo teiginius, nuvykus į (*duomenys neskelbtini*) esantį sklypą su statiniais priklausantiems fiziniams asmenims, buvo apžiūrėtas sklypo teritorijoje įrengtas (iškastas) nepratekamas dirbtinis vandens telkinys, kurio plotas 19,2 m x 16,8 m (3,22 arai). Įrengto (iškasto) nepratekamo dirbtinio vandens telkinio kranto linija iki gretimo žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), ribos ir žemės sklype įrengtos segmentinės tvoros bei įbetonuotų tvirtinimo tvoros stulpų yra 1,10 m.- 1,80 m. atstumu. Nepratekamas dirbtinis vandens telkinys sklype (*duomenys neskelbtini*), įrengtas (iškastas), nesilaikant Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymo 2012-07-12 Nr. D1-590/3D-583 „Dėl nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo aplinkosaugos ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ reikalavimų. Tyrimas tęsiamas (I t., b.l. 136, 137, II t., 7, 8). Pridėtos nuotraukų kopijos (I t., b.l. 138, 140, 142, 144, 146, II t., b.l. 9-13). Žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) (kad Nr. 1101/0007:46) Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės 2023-11-06 išrašas (I t., b.l. 148, 149, II t., b.l. 14, 15); kompiuterio ekrano vaizdo su kadastro žemėlapiu, paimto iš www.registrucentras.lt, kopija (I t., b.l. 150, II t. b.l. 16).“

Pabrėžtina, kad ir Komisijos posėdžio metu atsakovo Departamento atstovė net negalėjo nurodyti, kodėl 2023-11-07 Departamento darbuotojų patikrinimo metu nebuvo nustatytas ginčo kūdros fizinis kitimas atskirais laikotarpiais, t.y. kiek nuo 2021 m. iki 2023-11-07 dienos ir kuriais konkrečiais laikotarpiais (pa)didėjo ar buvo didinami kūdros išmatavimai. Taigi šiuo atveju lieka nepaneigta aukščiau minėta teisiškai reikšminga aplinkybė, kad esminiai bei paskutiniai ginčo kūdros tvarkymo darbai (kūdros gilinimas, valymas ir kt.) iš esmės buvo (už)baigti tik 2023 m. lapkričio mėn. pradžioje, dėl ko žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*) (bendrasavininkai L. ir R. M.) atlikti (ne)teisėti veiksmai bei pareiškėjams G. ir J. L. galėjo būti padaryta žala jų turtui bei įstatymų saugomiems interesams.

Vadovaudamasi aukščiau aptarta, Komisija prieina prie išvados, kad nagrinėjant ginčo klausimą (-us) pagal pareiškėjų G. ir J. L. 2023-11-05 Pranešimą, nebuvo nustatytos visos reikšmingos faktinės aplinkybės, reikalingos objektyviam ir pagrįstam sprendimui priimti, be to, dalis aplinkybių Skundžiamame sprendime yra nurodyta ir akivaizdžiai klaidingai bei prieštaraujančių ir kitiems įrodymams byloje. Šiuo atveju pažymėtina ir tai, kad dalyje Skundžiamo sprendimo atsakovas Departamentas, nustatęs atskirus teisiškai reikšmingus faktus teisingai (kaip, antai: pirma, „Įrengto (iškasto) nepratekamo dirbtinio vandens telkinio kranto linija iki gretimo žemės sklypo (*duomenys neskelbtini*), ribos ir žemės sklype įrengtos segmentinės tvoros bei įbetonuotų tvirtinimo tvoros stulpų yra 1,10 m.- 1,80 m. atstumu.“; antra, „Nepratekamas dirbtinis vandens telkinys sklype (*duomenys neskelbtini*), įrengtas (iškastas), nesilaikant Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymo 2012-07-12 Nr. D1-590/3D-583 „Dėl nepratekamų dirbtinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo aplinkosaugos ir melioracijos sistemų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ reikalavimų“ ir kt.), vėliau dėl to Skundžiamame sprendime pateikė faktinėms aplinkybėms akivaizdžiai prieštaraujančias teisinės išvadas, dėl ko skundžiamas atsakovo Departamento 2023-11-28 sprendimas Nr. AD5-26262 negali būti laikomas ir/ar pripažįstamas nei teisėtu, nei pagrįstu (I t., b.l. 30-33, II t., b.l. 37-40).

Taigi esant vien tik šioms nustatytoms teisiškai reikšmingoms faktinėms ir teisinėms aplinkybėms, Komisija (pa)naikina atsakovės Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Kauno valdybos Alytaus aplinkos apsaugos skyriaus 2023-11-28 rašto Nr. AD5-26262 visa apimtimi (I t., b.l. 30-33, II t., b.l. 37-40).

Komisija pažymi ir tai, kad ginčijamo individualaus administracinio sprendimo priėmimo motyvų nurodymas ginčo nagrinėjimo metu neturi būti vertinamas ir nedaro įtakos nemotyvuoto viešojo administravimo subjekto priimto sprendimo teisėtumui (žr., pvz., LVAT 2013-06-13 sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-940/2013; 2015-03-31 nutartį administracinėje byloje Nr. A-1536-662/2015). Vertinant priešingai, būtų pažeistos pareiškėjo teisės į gynybą (žr., pvz., LVAT 2011-11-02 sprendimą administracinėje byloje Nr. A²⁶¹-2692/2011). Individualaus administracinio akto motyvų nenurodymas pačiame akte ir jų papildymas pateikiant atsiliepimą į skundą arba nagrinėjant ginčą iš principo nėra toleruoti, kadangi paprastai kliudo suinteresuotam asmeniui pasirinkti būdus bei priemones dėl savo teisių ar interesų gynimo.

Dėl antrojo skundo reikalavimo

Pareiškėjai G. L. ir J. L. antruoju skundo reikalavimu prašo ir **įpareigoti** Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos per nustatytą laiką pakartotinai išnagrinėti Pareiškėjų 2023 m. lapkričio 5 d. Pranešimą „Dėl galimo pažeidimo“ visa apimtimi, įvertinti Pranešime nurodytas aplinkybes bei Pareiškėjų pateiktus faktinius duomenis ir įrodymus, atlikti tyrimą pagal LR teisės aktų reikalavimus ir priimti LR teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Atsižvelgus į aukščiau nurodytus argumentus, Komisija pažymi, kad yra pagrindas pareiškėjų G. L. ir J. L. prašymą dėl įpareigojimo atlikti veiksmus tenkinti ir įpareigoti atsakovą Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos iš naujo išnagrinėti pareiškėjų 2023 m. lapkričio 5 d. Pranešimą „Dėl galimo pažeidimo“ bei priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Likusieji bylos proceso šalių argumentai laikytini pertekliniais, neturintys lemiamos juridinės reikšmės kilusio ginčo išsprendimui, todėl detaliau nedėstyti ir neanalizuotini. Be to, LVAT ir Europos Žmogaus Teisių Teismo formuoja praktiką, kad pareigos nurodyti priimto sprendimo motyvus apimtis gali skirtis priklausomai nuo sprendimo prigimties ir turi būti analizuojama konkrečių bylos aplinkybių kontekste (EŽTT 1994 m. balandžio 19 d. sprendimas byloje Nr. 16034/90 *V. de H. v Netherlands*, 1997 m. gruodžio 19 d. sprendimas byloje Nr. 20772/92 *H. v Finland*, 1999-01-21 sprendimas byloje Nr. 30544/96 *G.R. v Spain* ir kt.). LVAT jurisprudencijoje aiškinant ABTĮ normas (ABTĮ 13 str. 1 d., 20 str.) taip pat ne kartą buvo imperatyviai pažymėta, kad įstatymo reikalavimas motyvuoti teismo sprendimą nereiškia įpareigojimo teismui atsakyti į kiekvieną proceso dalyvio argumentą (LVAT 2008 m. gruodžio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. P⁴⁴⁴-196/2008, 2009-07-24 nutartis administracinėje byloje Nr. P⁷⁵⁶-151/2009, 2009 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. P⁵²⁵-194/2009, 2013 m. vasario 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-216/2013 ir kt.).

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 4 punktu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Panaikinti Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Kauno valdybos Alytaus aplinkos apsaugos skyriaus 2023-11-28 raštą Nr. AD5-26262 (*ab initio*).

Įpareigoti atsakovą Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos iš naujo išnagrinėti pareiškėjų G. L. ir J. L. 2023 m. lapkričio 5 d. Pranešimą „Dėl galimo pažeidimo“ bei priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Komisijos sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskusti Regionų apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė
Komisijos nariai

Karine Zavgorodnaja
Lionela Gelmanienė
Darius Saveikis